

2013-05-16

LERUM

LERUMS KOMMUN
REVISORERNA

Revisionsplan 2013

Revisionsplan för Lerums kommun 2013.

Förslag till revisionsplan baseras på årets väsentlighets- och riskanalys, genomförda granskningar 2011 och 2012, de förtroendevaldas protokollsgranskningar, kommunanalys samt kompletterande information i databaser, verksamhetsplaner och andra dokument relevanta för uppdraget.

Revisionens arbete med väsentlighet och risk

Som grund för revisorernas revisionsplan utgör väsentlighets- och riskanalysen en väsentlig del. Revisionen inhämtar information och kunskap om nämnder, styrelse, bolag och beredningars arbete med ett brett anslag. Dialogen med myndighetsnämnder, kommunstyrelse och beredningar som en del i den årliga grundläggande granskningen är också en viktig del i detta arbete. De valda revisorerna träffar även kommunfullmäktiges presidie vid några tillfällen under året för att utbyta information av betydelse för uppdraget.

Analysen av väsentlighet och risk utgår från revisionens syfte. Analysen startar med att fastställa väsentliga verksamhetsområden inom respektive nämnd och styrelse. Det innebär att det görs en sammanvägning av:

- Storleken på resurserna som verksamheten tar i anspråk
- Om det finns mål från fullmäktige som påverkar verksamhetsområdet
- Om det finns uppdrag från fullmäktige inom verksamhetsområdet (verksamhetsplan, beslut, reglemente mm)
- Andra kriterier som påverkar bedömningen av väsentlighet, aktualitet, tidigare brister m m

Dessa kriterier ligger sedan till grund för en klassificering av verksamhetsområdet som väsentligt respektive ej väsentligt. Det är framförallt inom dessa väsentliga områden som vi identifierar och bedömer risker och hur de hanteras.

Inom de fastställda väsentliga verksamhetsområdena identifieras de risker som kan försvåra kommunens möjligheter att:

- Bedriva en ändamålsenlig verksamhet
- Upprätthålla en ekonomiskt tillfredsställande verksamhet
- Uppvisa rättvisande räkenskaper
- Upprätthålla en tillräcklig intern kontroll

Verksamhetsrevision

Grundläggande årlig granskning

Den grundläggande årliga granskningen innebär att revisorerna gör en grundläggande granskning av kommunens nämnder med starkt fokus på kommunstyrelsen. Detta innebär att revisorerna på en övergripande nivå förhåller sig till om nämndens verksamhet är ändamålsenlig och bedrivs utifrån god ekonomisk hushållning samt tillräcklig intern kontroll.

Syftet med granskningen är att utifrån en övergripande nivå ge svar på hur nämnder mottar, genomför och återredovisar de av Kommunfullmäktige beslutade målen och uppdragen.

Den årliga granskningen omfattar flera steg och genomförs löpande under revisionsåret genom bl.a:

- Att löpande ta del av grundläggande dokument, t ex:
 - Mål- och budgetdokument
 - Ekonomi- och verksamhetsrapporter
 - Delårsrapporter
 - Bokslut
 - Protokoll¹
- Att kommunicera med den verksamhet som granskas
- Att bedöma om ansvarig nämnd/styrelse skapat förutsättningar för tillräcklig styrning och uppföljning (hur säkerställer nämnden att tagna beslut tydligt framgår av protokoll, rutiner för återanmälan av beslut).
- Att granska nämnders och styrelser återsrapportering till kommunfullmäktige och bedöma om den ger en rättvisande bild av uppnådda resultat i förhållande till fastställda mål och beslutade åtaganden. Detta görs främst i samband med granskning av delårs- och årsbokslut.
- Att granska nämnders och styrelser hantering av tillsynsmyndigheters tillsynsrapporter.

Intern styrning och kontroll är en viktig utgångspunkt för de förtroendevalda revisorernas uppdrag enligt KL 9 kap. 9 §. I samtliga sammanhang där revisionen värderar styrelse och nämnders arbete skall därmed ett internkontrollperspektiv finnas.

Den grundläggande granskningen kommer att genomföras löpande under året och anpassas till kommunens organisation. Detta innebär att granskningen kommer att genomföras sektor för sektor. Syftet är att öka tydligheten och kvaliteten i den grundläggande granskningen.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Som en del av den årliga grundläggande granskningen avser de förtroendevalda revisorerna att kontinuerligt och efter cirka två år följa upp de fördjupade granskningar som genomförts.

Fördjupade granskningar och övriga fokusområden och granskningsinsatser

Fördjupade projekt avser granskningar inom specifika områden som berör kommunen centralt eller en eller flera nämnder. Valet av fördjupningar bestäms utifrån den väsentlighets- och riskanalys som genomförts enligt ovan. Revisorernas arbetsätt innebär att det i denna plan fastställs att genomföra nedanstående granskningsinsatser. Utöver dessa granskningar kommer det löpande att ske prioriteringar och besluts om ytterligare granskningsinsatser.

Utveckling av den interna kontrollen inom Lerums kommun

Revisionen kommer under året att fortsätta att följa kommunens arbete med den interna kontrollen. Utifrån kommunstyrelsens uppföljning av den interna kontrollen 2012 kommer revisionen att närmare granska en sektors arbete med den interna kontrollen. Detta kommer bland annat utgå från sektorns arbete med väsentlighets- och riskanalyser samt vilka kontrollaktiviteter och eventuella åtgärder som genomförs utifrån antagen internkontrollplan.

¹ Nämndernas protokoll läses företrädevis av de förtroendevalda revisorerna vilka ansvarar för att relevanta frågor tas upp till diskussion löpande under året.

Uppföljning av utvalda mål och uppdrag i verksamhetsplanen

För att få en förståelse för vad som ligger till grund för bedömningen av vilken färg mål och uppdrag får i kommunens bokslutsrapport kommer revisionen att välja ut och följa några av verksamhetsplanens mål och uppdrag.

Granskning av processen för föreningsbidrag samt vilken kontroll och uppföljning som sker av de föreningar som erhåller bidrag

I den årliga grundläggande granskningen 2012 genomförde revisorerna bland annat en dialog med kultur- och fritidschefen i kommunen. Vid dialogen framkom att det avseende föreningsbidrag inte finns några fastställda rutiner eller riktlinjer för bedömning utan att bedömningen främst sker utifrån medarbetarnas kunskap och erfarenhet. Vidare beskrevs att det inte finns någon etablerad plan för uppföljning och kontroll av utbetalda bidrag. Mot bakgrund av detta bedömer revisorerna att det finns en risk för bristande uppföljning och kontroll av utbetalda föreningsbidrag och har därför beslutat att genomföra en fördjupad granskning inom området.

Granskning av styrning och uppföljning inom hemtjänsten

I revisionens väsentlighets- och riskanalys framkommer att nettokostnaden för äldreomsorgen i Lerums kommun är 35 % högre än standardkostnaden för 2011². Samtidigt visar omvärldsanalysen att hemtjänsttimmarna bedöms öka med cirka 20 000 timmar från 2012 till 2013. Mot bakgrund av stora ekonomiska underskott som prognostiserades 2011 initierade kommunstyrelsen en utredning om kostnadsbesparingar inom Sektor vård och omsorg³. Utredningens huvudfrågor var att undersöka möjligheterna till förbättrad ekonomisk planering och uppföljning samt att undersöka möjligheterna till kostnadsbesparande åtgärder. I slutrapport 2011-12-06 lämnas ett antal förslag till rekommendationer avseende verksamheterna hemtjänst och insatser enligt LSS. Bland annat rekommenderas inom hemtjänsten att systematik, nyckeltal och intervall för kvalitetsuppföljningen utvecklas. Vidare beskrivs att ekonomistyrningen behöver utvecklas med tydliga rutiner både vad gäller planering och uppföljning och att forum för ekonomisk diskussion behöver utvecklas. Kommunstyrelsen beslutade 2011-12-21 att uppdra till sektor vård- och omsorg att använda slutrapporten som ett underlag i sektorns fortsatta utvecklingsarbete. I bokslutet 2012 visar sektor stöd och omsorg en negativ budgetavvikelse med -26 mnkr. Bland annat beskrivs att sektorn under 2012 haft stor volymökning avseende hemtjänsttimmar samt höga kostnader till följd av platsbrist på särskilt boende, vilket orsakat en negativ budgetavvikelse inom äldreomsorgen med -5,8 mnkr.

Utifrån kommunrevisionens dialog med sektorscheferna för stöd och omsorg framkommer att det för närvarande pågår ett arbete med att analysera standardkostnaderna för verksamheten och om det är korrekt statistik som rapporterats in till kommun- och landstingsdatabasen. Vidare nämns att kommunledningskontoret har tagit över prognosverksamheten och att prognoser rapporteras kvartalsvis till kommunstyrelsen. Sektorscheferna beskriver att det finns behov av personella resurser som kan analysera prognosunderlagen samt framtida demografiska utvecklingar och nyckeltal för sektorns verksamhet.

Enligt beslutad budget 2013 har Sektor stöd och omsorg en budgetram på cirka 583 mnkr. I verksamhetsplanen 2013 beskrivs att ”Åtgärder för kostnadseffektiviseringar inom Sektor stöd och omsorg kommer att ske under 2013 utifrån genomförda genomlysningar”.

² Enligt statistik från Kolada (Kommun och landstingsdatabasen)

³ Från 1 januari 2012 gick sektorerna vård- och omsorg och individ- och familjeomsorg ihop till sektor stöd och omsorg

De förtroendevalda revisorerna har fullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag till styrelse och nämnder som utgångspunkt i hela revisionsprocessen, det vill säga i planering, granskning och prövning. Utifrån genomförd väsentlighets- och riskbedömning bedömer revisorerna att det är väsentligt att granska hur kommunstyrelsen leder, styr och följer upp ekonomi och verksamhet inom hemtjänstverksamheten i sektor stöd och omsorg.

Fördjupad uppföljning av tidigare års granskningar

År 2011 genomförde revisorerna i Lerums kommun 3 fördjupade granskningar som resulterade i ett antal rekommendationer. Under 2013 avser revisorerna att följa upp vilka åtgärder som vidtagits med anledning av rekommendationerna i följande granskningar: *Granskning av överförmyndarnämndens rutiner, Granskning av upphandling och inköp – Sektor samhällsbyggnad samt Granskning av styrningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt hur utvalda sektorer arbetar med personalförsörjning och kompetens.*

Redovisningsrevision

För granskning av räkenskaperna av nämnder och styrelse kommer granskningen att utgå ifrån en separat väsentlighets- och riskanalys. Därefter väljs en optimal granskningsansats med inriktning på finansiella flöden och/eller substansgranskning av enskilda poster.

Granskning av delårsbokslut

Delårsbokslutet skall granskas och rapport skall lämnas inför behandlingen i fullmäktige. Granskningen skall svara på frågan om resultaten i rapporten är förenliga med de mål fullmäktige beslutat om i budgeten.

Syftet med vår granskning är även att identifiera och kommunicera eventuella risker, budgetavvikelser och andra problemområden på ett tidigt stadium.

Utgångspunkten för vår granskning är kommunallagen och de rekommendationer som tagits fram av SKYREV (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) och SKL (Sveriges kommuner och landsting). Dessutom kommer vi att följa de särskilda riktlinjer för delårsrapporter som fastställts i överenskommelse med kommunen.

Vi kommer att lämna en redogörelse i de fall vi identifierar risker och problemområden i god tid så att eventuella åtgärder kan vidtas före bokslutsarbetet.

Löpande redovisningsrevision

I huvudsak kommer vår inriktning att omfatta följande moment:

En genomgång av väsentliga rutiner:

- Anläggningstillgångar - årets investeringar och avskrivningsprinciper m m
- Inköp/utbetalningar
- Bokslutsprocessen
- Exploateringsredovisning
- Pensionsredovisning

Övriga granskningspunkter kommer bland annat att omfatta:

- Kontoanalyser känsliga konton
- Kostnadsföring/aktivering
- Representation/gåvor/utbildning etc.
- Läsning leverantörsfakturor
- Attest

- Moms etc.
- Rörelsegiltighet

Bokslutsgranskning

Bokslutet kommer att granskas med utgångspunkt ifrån de risker vi bedömer kvarstår i verksamheten med beaktande av våra iakttagelser från granskning av intern kontroll.

Vi kommer att granska kommunkoncernens årsredovisning med däri ingående verksamhetsredovisning, balans- och resultaträkningar, finansieringsanalys samt noter.

Lekmannarevision av kommunens bolag

Lekmannarevisionen av kommunens bolag omfattar en årlig granskning av bolagen. Utgångspunkt för granskningen är det kommunala ändamålet, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrdokument. En viktig utgångspunkt är också Lerums kommuns riktlinjer för ägarstyrning. Lekmannarevisorerna ska förhålla sig till och bedöma om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Lekmannarevisorernas granskning består av en grundläggande granskning av hur bolagens verksamhet förhåller sig till det kommunala ändamålet och övriga styrdokument samt deras system för styrning, uppföljning och intern kontroll. Den grundläggande granskningen omfattar bl.a. följande moment:

- Löpande genomgång av styrelseprotokoll och handlingar
- Insamling, genomgång och översiktlig analys av väsentliga styrdokument
- Översiktlig genomgång av system för styrning, uppföljning och intern kontroll
- Uppföljning av åtgärder utifrån föregående års granskning

Lekmannarevisorerna beslutar också vid behov utifrån sitt väsentlighet- och riskarbete om genomförande av fördjupade granskningar avseende bolagen.

Resultatet av granskningarna sammanställs i en granskningsredogörelse som ligger till grund för lekmannarevisorernas uttalande i granskningsrapporten.

Övriga revisionsuppdrag

- KB Hedeheim
- Sociala samfonden
- Skolstyrelsens samfond
- Kulturfonden
- Bröderna Anderssons donationsfond
- Stiftelsen J T Bergs minne
- Lerums tennisklubb